

ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ ΚΑΙ Ο ΓΕΡΙΚΟΣ ΠΟΤΑΜΟΣ

Είπε ένα μικρό αστεράκι στο φεγγάρι:

«Βιάσου, βιάσου, είν' ώρα να βγεις στον ουρανό και...».

Και το φεγγάρι, φερμένο από μακριά, από κει που είν' οι εποχές, οι μήνες, οι ώρες κι οι στιγμές, ανέβηκε πάνω σ' ένα άσπρο συννεφάκι και να το! Σάμπως με τις ασημένιες του πατούσες να πατά στην κορφή του βουνού... Τότε η πόλη έκλινε πολλά από τα μάτια της, εκείνα τα πολλή στενά παράθυρα των σπιτιών της, κι ετοιμαζόταν να κοιμηθεί πλάι στη θάλασσα.

Το μικρό αστεράκι χαρούμενο, χοπ από δω, χοπ από κει, σαν μια βιαστική ασημένια γραμμούλα, που γινότανε κύκλος, θαρρείς, περνούσε ξυστά στο φεγγάρι.

Κι είδε πως δε φαινόταν και πολύ χαρούμενο. Και χοπ, χοπ το αστεράκι μίκρυνε τον κύκλο της κλωστούλας του, κι όλο πιο κοντά πλησίαζε στο φεγγάρι, ώσπου τρύπωσε πίσω από τ' άσπρο συννεφάκι και ρώτησε:

«Της νύχτας βασιλιά, γιατί δεν είσαι χαρούμενος, γελαστός;».

Το φεγγάρι γύρισε τα μάτια του στην πυκνή τούφα του σύννεφου.

«Τόσες νύχτες γύρεψα τ' ασήμι μου, να γίνω ολοστρόγγυλο και να κυλήσω στον ουρανό και τώρα...».

«Τώρα τι;» παραξενεύτηκε το μικρό αστεράκι.

«Τώρα που ολοφώτεινο γυρνώ τον ουρανό, τώρα κανείς δεν αγρυπνά για να με καμαρώσει».

«Κοίτα!» είπε θλιμμένο το φεγγάρι κι έδειξε με τ' ασημένιο του ματόκλαδο την πόλη, που 'χε κλείσει τα μάτια της, εκείνα τα πολλή στενά της παράθυρα, και κοιμόταν του καλού καιρού πλάι στη θάλασσα.

Τ' αστεράκι έκανε χοπ, χοπ, βγήκε σ' ακριανό μπαλκονάκι τ' ουρανού και κοίταξε. Η πόλη κοιμόταν, κανείς δεν αγρυπνούσε στην ομορφιά του φεγγαριού. Μόνο εκεί, στη μεριά του γέρικου ποταμού, ένα μικρό φωτάκι και... δεν έβλεπε καλά από τόσο ψηλά. Κι έκαμε χοπ, χοπ, χοπ μια γραμμούλα ασημιά και τράβηξε ίσα στο γέρικο ποτάμι.

Ακούμπησε τις μικρούλες ασημένιες του πατούσες στις όχτες του ποταμού και σιγά σιγά, σαν ένα πούπουλο, ζύγωσε και είδε. Το φωτάκι ήτανε μια πυγολαμπίδα κι ολοτρίγυρα στο ρουμπινί της φως ένα σμάρι πουλιά, καθισμένα πάνω σ' ανθάκια λυγαριάς, άκουγαν το γέρικο ποτάμι στο δικό του παραμύθι...

«Μια φορά κι έναν καιρό, η μάνα μου η νεραίδα είπε:

"Διαλέξτε τι θέλει ο καθένας σας να γίνει".

Ο αδερφός μου είπε:

"Σταυραετός".

Ακούμπησε η μάνα μου η νεραίδα το μαγικό της ραβδάκι στους ώμους του και φύτρωσαν φτερά... Ο αδερφός μου τ' άνοιξε, τα δοκίμασε, κι ύστερα έκαμε κατά το μεγάλο βουνό.

"Εσύ;" ρώτησ' εμένα η μάνα μου, "εσύ, τι θέλεις να γίνεις;"

"Ποτάμι" είπα "να λιώνουνε τα χιόνια του μεγάλου βουνού και να λαβαίνω χαιρετίσματα από τον αδερφό μου τα πούπουλά του, που θα τ' αηλιάζει την άνοιξη".

"Ποτάμι..." μουρμούρισε η μάνα μου η νεραίδα.

"Ναι, ποτάμι" ξαναγύρεψα εγώ. "Τις νύχτες θα καθρεφτίζεται στα νερά μου το φεγγάρι και στις όχτες μου τα λουλούδια θα υφαίνουν στο φως του τις καινούριες τους φορεσιές".

Τότε η μάνα μου έκαμε μια γραμμούλα με το ραβδάκι της στο στήθος μου, που στη στιγμή γιόμισε νερό. Το πουκάμισό μου σκίστηκε σ' αμέτρητες νέρινες κορδέλες π' απλωθήκανε στα χωράφια...

"Εσένα;" ρώτησε η μάνα μου η νεραίδα την αδερφή μου "εσένανε, τι θέλεις να σε κάμω;"

Κι εκείνη, συνέχισε το γέρικο ποτάμι, η ηλιγερή, μοναχοκόρη ανάμεσα σε δυο αδερφούς, χαμήλωσε ως τη γη τα δασά της ματόκλαδα κι η κάτασπρη σαν κουκούλι τραχηλιά της μουσκεύτηκε στο κλάμα.

“Εμένα, εμένα κάμε ιτιά, να ριζώσω εδώ, να μερώνω τον αδερφό μου τον ποταμό και να μιλώ στα νεροπούλια το παραμύθι σου”.

Κι η μάνα μου η νεράιδα πέρασε χάδι το ραβδάκι της στα πόδια της αδερφής μου. Κι απλωθήκανε ριζούλες και φτάσανε στα νερά μου... Και τα μαλλιά της γίνανε κληράκια που κοίταζαν τη γη... Από τότε τις νύχτες, στο φύσημα τ’ ανέμου, η αδερφή μου η ιτιά κλαίει. Κλαίει τον αδερφό μας, που ηησμονήθηκε στα βουνά! Και μόνο τη νύχτα, όταν το φεγγάρι ολόγιομο βγει στον ουρανό, ντύνεται καινούρια φύλλα.

Βάφει τα νύχια των ποδιών της στα κίτρινα κρινάκια και στα γυρτά, μουσκεμένα κληράκια της πάει κι έρχεται το παραμύθι της μάνας μας, ζέστα και τα στεγνώνει...».

Το μικρό αστεράκι σιγά σιγά μάζεψε τις ασημένιες του πατούσες, ανέβηκε σ’ ένα ψηλό καλάμι, εκείνο τεντώθηκε στον ύπνο του και τ’ αστεράκι τινάχτηκε ψηλά, σαν μια ασημιά γραμμούλα. Έφτασε στο φεγγάρι, που ‘χε βγει από το άσπρο συννεφάκι και κυλιούσε αργά, ανόρεχτα στο Νότο.

«Κοίτα!» πέρασε ξυστά το αστεράκι πλάι του. «Κοίτα! Βλέπεις εκείνο το φωτάκι στη μεριά του γέρικου ποταμού;».

Έσκυψε το φεγγάρι και είπε:

«Ναι, το βλέπω».

«Εκεί μιλούν για σένα: η πυγολαμπίδα δίνει το φως της, το γέρικο ποτάμι μιλά στα πουλιά το παραμύθι της μάνας του της νεράιδας, η αδερφή του η ιτιά ντύθηκε για χάρη σου τα καλά της και...».

Το φεγγάρι άστραψε κι εκείνος ο κύκλος από ομίχλης πίκρα, που έζωνε τ’ ασήμι του, ξετυλίχθηκε κι έγινε στη στιγμή σκάλα. Πάνω της πάτησε το φεγγάρι, κάθε σκαλί και χαμόγελο...

Κι έφτασε το φεγγάρι στο γέρικο ποτάμι την ώρα που τα μάτια της πόλης, εκείνα τα πολλιά στενά της παράθυρα, είχαν όλα κλείσει... Η ιτιά, πεντάμορφη, άπλωνε τα καινούρια κληράκια της, τα νεροπούλια φώλιαζαν στις σημύδες, έν’ αεράκι έκαμε «φου» κι έσβησε η πυγολαμπίδα το ρουμπινί της φωτάκι... Ο γέρικος ποταμός μάζεψε τα νερά του κι αποκοιμήθηκε. Κι η σκάλα του φεγγαριού, κάθε σκαλί και παραμύθι, κάθε θηλίτσα κι όνειρο... Κι η σκάλα του φεγγαριού μαζεύτηκε στον ουρανό, κι έμεινε το φεγγάρι στο ποτάμι για χάρη της ιτιάς, ώσπου να φέξει η μέρα...

Σ. Φιλντισι, *Μικρές ιστορίες*, Εκδόσεις Πατάκη

Αναζητώντας το παραμύθι μέσα στα παραμύθια

1. Αφού διαβάσετε ολόκληρο το παραμύθι, να χωριστείτε σε δύο ομάδες. Η μία ομάδα να ξαναδιαβάσει την ιστορία του φεγγαριού και η άλλη την ιστορία του γέρικου ποταμού. Στη συνέχεια, να συζητήσετε τις παρακάτω ερωτήσεις.
 - Ποια είναι η χρονική διάρκεια του παραμυθιού; (Λέμε συχνά: «αυτό το γεγονός κράτησε χρόνια και χρόνια» ή «η ιστορία που θα σας διηγηθώ κρατάει μια ολόκληρη νύχτα» κ.ά.)
 - Υπογραμμίστε την παράγραφο με την οποία γίνεται το πέρασμα από την ιστορία του φεγγαριού στην ιστορία του ποταμού.
 - Ποια σχέση έχουν οι δύο ιστορίες μεταξύ τους;
 - Κάθε ομάδα να δημιουργήσει το πλάνο της ιστορίας που διάβασε. Στη συνέχεια, οι δύο ομάδες να ανταλλάξουν το πλάνο τους.

Εργάζομαι με την ομάδα μου

ΟΜΑΔΑ Α΄ • ΤΟ ΠΛΑΝΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΦΕΓΓΑΡΙΟΥ

α. Βάζω τον δικό μου τίτλο στην ιστορία:

β. Ποιοι πρωταγωνιστούν στην ιστορία;

- Υπογραμμίστε στο κείμενο της ιστορίας τα χαρακτηριστικά των ηρώων κι ύστερα συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα.

Τι είναι το φεγγάρι στον πραγματικό κόσμο;

Πώς παρουσιάζεται το φεγγάρι στον κόσμο του παραμυθιού που διάβασες;

Τι είναι ένα αστέρι στον πραγματικό κόσμο;

Πώς παρουσιάζεται το αστέρι στον κόσμο του παραμυθιού που διάβασες;

Τι είναι μια πόλη στον πραγματικό κόσμο;

Πώς παρουσιάζεται η πόλη στον κόσμο του παραμυθιού που διάβασες;

• Ποιο είναι το πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι ήρωες;

• Ποια λύση βρέθηκε;

Εργάζομαι με την ομάδα μου

ΟΜΑΔΑ Β' • ΤΟ ΠΛΑΝΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΓΕΡΙΚΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ

α. Βάζω τον δικό μου τίτλο στην ιστορία:

β. Ποιοι πρωταγωνιστούν στην ιστορία;

- Υπογραμμίστε στο κείμενο της ιστορίας τα χαρακτηριστικά των ηρώων κι ύστερα συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα.

Τι ήταν ο σταυραετός στην αρχή της ιστορίας;

Σε τι μεταμορφώθηκε και πώς;

Τι ήταν ο ποταμός στην αρχή της ιστορίας;

Σε τι μεταμορφώθηκε και πώς;

Τι ήταν η ιτιά στην αρχή της ιστορίας;

Σε τι μεταμορφώθηκε και πώς;

- Ποιο είναι το ερώτημα που έπρεπε να απαντήσουν οι ήρωες;

- Ποια απάντηση έδωσαν, ώστε ο ένας να μη χαθεί εντελώς από τον άλλον;

2. Γράφω στον πίνακα τις λέξεις ή τις φράσεις που αποκαλύπτουν πώς ένιωθαν και τι έκαναν οι ήρωες στην αρχή και στο τέλος καθεμιάς από τις δύο ιστορίες του παραμυθιού που διάβασες.

	ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ	ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ
Το φεγγάρι		
Το αστεράκι		
Ο ποταμός		
Η πιιά		

✓ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

3. Γράφω το πλάνο ενός δικού μου παραμυθιού.

Διάβασες τα πλάνα των δύο ιστοριών. Στο πλάνο σου πρέπει να αναφέρεις πληροφορίες:

<p>για τον τόπο της ιστορίας (πραγματικό ή φανταστικό). <i>Τα γεγονότα της ιστορίας σου μπορεί να διαδραματίζονται σε πολλή και διαφορετικά μέρη.</i></p>	
<p>για τον χρόνο της ιστορίας. <i>Πόσο δηλαδή θα διαρκέσει η ιστορία σου.</i></p>	

<p>για τους ήρωες της ιστορίας. <i>Ποια είναι τα χαρακτηριστικά τους; Τι θέλουν να κάνουν; Τι νιώθουν, τι πιστεύουν και πώς συμπεριφέρονται στην αρχή και στο τέλος της ιστορίας;</i></p>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>για το πρόβλημα που θα αντιμετωπίσουν οι ήρωες.</p>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>για τα γεγονότα στα οποία θα πρωταγωνιστήσουν οι ήρωες με χρονική σειρά. <i>Τι συνέβαινε στην αρχή; Τι θα γίνει στη συνέχεια; Πώς θα φτάσουν στη λύση του προβλήματος;</i></p>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>για το τέλος της ιστορίας.</p>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

ΕΝΑ ΡΙΓΩΤΟ ΜΟΛΥΒΙ

ΦΑΝΤΑΖΟΜΑΙ ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

Πολλές φορές, πριν διαλέξουμε ένα βιβλίο με ιστορίες, διαβάζουμε το οπισθόφυλλό του. Αν αυτό μάς φανεί ενδιαφέρον, θα θελήσουμε να αγοράσουμε το βιβλίο. Διάβασε με τους φίλους και τις φίλες σου το οπισθόφυλλο του βιβλίου της Σοφίας Φίλντιση *Μικρές ιστορίες*. Στη συνέχεια, συζητήστε τις απαντήσεις σας στις ερωτήσεις που ακολουθούν.

1. Ποιες φωνές ακούγονται στο κείμενο που διάβασες;

2. Ποια φωνή μιλά στο κείμενο;

3. Τι σημαίνει η περίοδος «Τραγουδούσε το ριγωτό μολύβι και γυρνούσε τη μυτούλα του και ό,τι τραγουδούσε γινόταν πάνω στο άσπρο χαρτί»;

σύγχρονη λογοτεχνία
για παιδιά και για νέους

Σοφία Φίλντιση
μικρές ιστορίες

Ένα ριγωτό μολύβι με έμαθε να γράφω μεγάλες ή μικρές ιστορίες σαν κι αυτές.
Ένα μολύβι που ήξερε να τραγουδά έτσι:
«Όταν με ξύνεις γίνομαι το πρώτο μαστοράκι, η μύτη μου γεννά πουλιά, θαρκούλες με πανάκι».
Τραγουδούσε το ριγωτό μολύβι και γυρνούσε τη μυτούλα του και ό,τι τραγουδούσε γινόταν πάνω στο άσπρο χαρτί.
Πότε ένα σμάρι πουλιά πάνω από τη θάλασσα, μια θαρκούλα με το πανάκι της φουσκωμένο, μια νεράιδα με φύκια στα μαλλιά και άλλα, πολλά άλλα.
Αυτές είναι οι μικρές ιστορίες, που τα παιδιά με τη δική τους ματιά και φαντασία μπορούν να τις κάνουν μεγάλες.

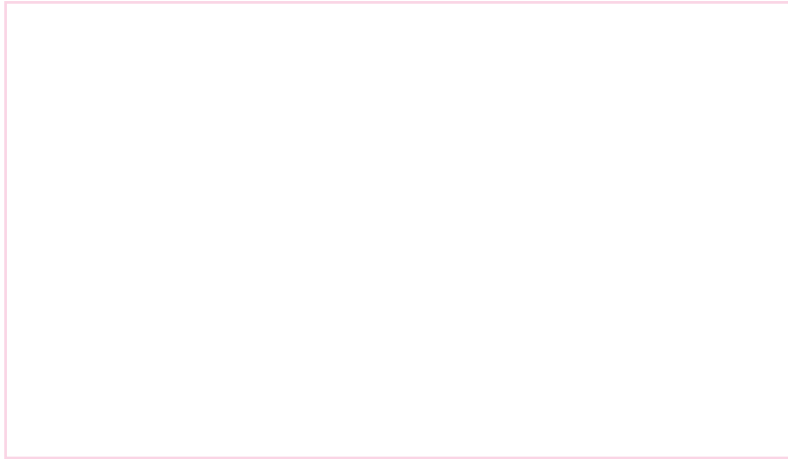
Για παιδιά από 9 ετών και πάνω

9 789603 609407
ISBN 960-360-940-4
Βοηθ. κωδ. μηχ/σης 1940

4. Ποια εικόνα από αυτές που σχεδίασε πάνω στο άσπρο χαρτί το μοιθύβι σε εντυπωσίασε; Θέλεις να τη ζωγραφίσεις εδώ;

5. Προσέχω τι σχεδιάζει το μοιθύβι πάνω στο άσπρο χαρτί. Υποθέτω τους τίτλους των μικρών ιστοριών που είναι γραμμένες μέσα στο βιβλίο και συμπληρώνω τον παρακάτω πίνακα.

Τι σχεδιάζει το μοιθύβι	Τίτλος της ιστορίας

✓ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Μεγαλώνω με τη φαντασία μου μια μικρή ιστορία

Ο Αντώνης σκέφτηκε μια μικρή ιστορία, όταν τον ρώτησε ο μικρός του αδερφός για το βιβλίο που κρατούσε στα χέρια του. Ο Αντώνης μόλις είχε γυρίσει από την επίσκεψή του στο βιβλιοπωλείο της γειτονιάς του κρατώντας το βιβλίο της Σοφίας Φίλντινση *Μικρές ιστορίες*.

Η ΜΙΚΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΗ

Ξέρεις, Γιώργο, αυτό το βιβλίο λέει πως ένα καλοξυσμένο μοιθύβι ήταν πολύ ληυπημένο που δεν είχε με τι να παίξει. Έτσι, μια μέρα βρήκε ένα άσπρο χαρτί πάνω στο γραφείο κι άρχισε να σχεδιάζει πού θα ήθελε να ήταν και τι θα έκανε εκεί. Γύριζε τη μυτούλα από δω, γύριζε τη μυτούλα από κει. Πάνω κάτω, δεξιά κι αριστερά. Στο τέλος, μια μεγάλη θάλασσα απλώθηκε μπροστά του και μια βαρκούλα έπλεε πάνω στα νερά της. Και το μοιθύβι είχε γίνει το κατάρτι της βαρκούλας και πάνω του ανέμιζε το κάτασπρο πανί της. Κάποτε όμως το μοιθύβι κουράστηκε να κάνει το κατάρτι, αηλιά το πανί δεν ήθελε να ξεκολλήσει από πάνω του. Και η βαρκούλα με τη σειρά της ήθελε να ταξιδεύει στη θάλασσα και χρειαζόταν το πανί. Τα έβαλαν λοιπόν και οι δυο με το μοιθύβι που βαρέθηκε στο κατάρτι. Άρχισαν να μαλώνουν τόσο πολύ, που στο τέλος η γόμα αποφάσισε να τους βάλει σε τάξη. Κι όλα έγιναν ξανά ένα άσπρο χαρτί!

6. Υπάρχουν πολλοί τρόποι να μεγαλώσεις αυτή τη μικρή ιστορία. Μπορείς, για παράδειγμα, να αφηγηθείς:

- Πώς ήταν εξωτερικά το μολύβι και τι σκεφτόταν;

- Τι είδους κουβέντα έπιασε με το άσπρο χαρτί, που ήθελε να βοηθήσει τον καλοξυσμένο φιληράκο του για να μη βαριέται;

- Τι ήθελε η βαρκούλα, το πανί και το μολύβι όταν πρωτοβρέθηκαν μαζί στο σχέδιο;

- Τι ήθελαν στη συνέχεια και τι στο τέλος της ιστορίας;

7. Μπορείς να φανταστείς πώς άρχισε ο καβγάς τους και τι έλεγαν;

8. Τι άκουσε έπειτα η γόμα και αποφάσισε να μπει στην ιστορία;

9. Στη συνέχεια, τι είπε η γόμα στο χαρτί και αποφάσισαν να βάλουν τάξη στη φασαρία που ακουγόταν;

10. Πώς ήταν και τι ένιωθε το μοιλύβι στο τέλος της ιστορίας;

11. Από τις σημειώσεις που κράτησες αποφάσισες να βρεις έναν τίτλο για την ιστορία σου, να την καθαρογράψεις και να τη στείλεις στην κυρία Σοφία Φίλντιση, τη συγγραφέα του βιβλίου που έγινε αφορμή για όλα αυτά. Πού ξέρεις, μπορεί να σε καλέσει να γράψετε μαζί ένα βιβλίο με ιστορίες!

Τίτλος: _____

Ο ΠΙΝΟΚΙΟ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Επεξεργάζομαι το κείμενο

1. Ο Πινόκιο λέει ότι «μπάφιασε» από την πολλή μελέτη. Βρες μια άλλη φράση για να ξαναγράψεις τα λόγια του, χωρίς να χρησιμοποιήσεις το ρήμα «μπαφιάζω». Το άκουσε μια φορά και ο πατέρας σου και θύμωσε. «Τι ρήμα είναι αυτό το "μπαφιάζω"; Λες και δεν υπάρχουν άλλα ρήματα για να χρησιμοποιήσει κανείς!» σου είπε.

2. Γιατί ο Πινόκιο λέει στην αρχή ότι δεν του αρέσει το σχολείο; Τι τον έκανε να αλλιάξει στο τέλος τη συμπεριφορά του;

3. Γράψε έναν διάλογο ανάμεσα στον Πινόκιο και τη Νεράιδα μετά το τέλος της ιστορίας.
